LANDBOUW-ECONOMISCH INSTITUUT

Interne Nota 358

F.D. Ettema

Studiebedrijf Frans Driessen 1963-1988

Maart 1988

NIET VOOR PUBLIKATIE - NADRUK VERBODEN

INHOUD

	Blz.
WOORD VOORAF	5
1. VIJFENTWINTIG JAAR STUDIEBEDRIJF	7
2. VIJFENTWINTIG JAAR BEDRIJFSECONOMISCHE GEGEVENS	8
BIJLAGEN	20

Uiterst zelden komt het voor dat een landbouwbedrijf gedurende een periode van vijfentwintig jaar meedoet als LEI-studiebedrijf. Als dat, zoals bij het studiebedrijf Frans Driessen, wel het geval is dan moet er wel sprake zijn van een bijzonder bedrijf en - omdat hij er nu eenmaal gestalte aangeeft - een bijzonder ondernemer. De veelvuldige en vroege toepassingen van nieuwe ontwikkelingen in het bedrijf, hebben gemaakt dat het bedrijf Frans Driessen voor het LEI een belangrijk en interessant studieobject is gebleven. In niet minder dan zes LEI-studieprojecten kon telkens weer het bedrijf als informatiebron dienen en was de heer Driessen ook telkens weer bereid zijn gegevens en inzichten aan de LEI-medewerkers toe te vertrouwen. Het LEI is hem daarvoor zeer dankbaar en is verheugd dat - na overleg uiteraard - het in de gelegenheid is om het bedrijfseconomische wel en wee van het bedrijf over de afgelopen vijfentwintig jaar te mogen bundelen.

De lange relatie met de heer Driessen is ongetwijfeld mede het gevolg van de goede directe contacten met medewerkers van het Consulentschap voor de Rundveehouderij en de Akkerbouw te Waalre en de LEI-medewerkers, de heren F.D. Ettema en P.M.M. Heijmans, respectievelijk middelbaar onderzoeker gedetacheerd te Tilburg en technisch-administratief medewerker gedetacheerd te Waalre.

Dr. ir. L.C. Zachariasse

Adjunct-directeur LEI

1. VIJFENTWINTIG JAAR STUDIEBEDRIJF

Reeds in 1961 experimenteerde Frans Driessen uit Asten op het bedrijf van zijn ouders met een loopstal met ligboxen voor vaarzen. In 1962 bouwde hij zelf een boerderij voor 25 melkkoeien met jongvee en daarmee had Brabant zijn eerste ligboxenstal. In de loopgangen kwam een vaste vloer en de mest werd in handwerk in een dwarsgrup even buiten de stal geschoven om verder te drijven naar een open mestput. Het voerhek was niet meer dan een laag geplaatste schoftboom waaraan overwegend maaikneuskuil werd gevoerd.

In het kader van het project "nieuwe bedrijfssystemen in de landbouw" werd Driessen in 1962 door het toenmalige Proefstation voor de Akker- en Weidebouw (P.A.W.) benaderd. Zijn introductie als studiebedrijf werd gemotiveerd met de volgende omschrijving; "Gesloten loopstalbedrijf met ligboxen, doorloopmelkstal met vier standen. Er zal gedeeltelijk zomerstalvoedering toegepast worden. Op deze wijze wil men trachten gedurende de maanden mei en juni de ruwvoederwinning voor de in de toekomst omvangrijke veestapel veilig te stellen".

Uiteraard is een studiebedrijf niet denkbaar zonder een goede bedrijfseconomische boekhouding. Deze boekhouding werd voor de boekjaren 1962/63 en 1963/64 als betaalde opdracht verzorgd door het Boekhoudbureau van de N.C.B. en vanaf 1964/65 door het Landbouw-Economisch Instituut.

In 1969 werd het P.A.W. opgeheven waarbij de bedrijfseconomische afdeling van dit instituut in zijn geheel overging naar het Landbouw-Economisch Instituut. De P.A.W.-studiebedrijven werden LEI-studiebedrijven. Het bedrijf van Driessen heeft vanaf dat moment in de volgende LEI-studieprojecten meegedraaid:

- eenmansbedrijven met moderne opzet;
- tweemansbedrijven met moderne opzet;
- bedrijven met hoge veedichtheid;
- bedrijven met zelfvoedering;
- bedrijven met veel snijmais in het rantsoen.

Vanaf 1976/77 draaide het bedrijf van Driessen ook mee in het project "Ontwikkeling van een systeem van begroting, controle en planning voor moderne melkveehouderijbedrijven", kortweg "volgboekhouding" genoemd. Met het afsluiten van de bedrijfseconomische boekhouding over het jaar 1986/87 heeft Driessen gedurende 25 aaneengesloten jaren een bedrijfseconomische boekhouding gehad. Ter gelegenheid van deze zeldzame gebeurtenis is deze Interne Nota samengesteld.

2. VIJFENTWINTIG JAAR BEDRIJFSECONOMISCHE GEGEVENS

In dit overzicht zijn een aantal belangrijke gegevens uit de afgelopen 25 jaar in een zestal tabellen samengevat. Deze tabellen zijn gewijd aan:

- het bouwplan en de oppervlakte voedergewassen (2.1);
- de opbouw van de veestapel en de veebezetting per ha voederoppervlakte (2.2);
- enkele kengetallen per ha voederoppervlakte en per melkkoe (2.3);
- bewerkingseenheden en bewerkingskosten; resultaten per arbeidsuur (2.4);
- saldo opbrengst minus bijkomende voederkosten per melkkoe (2.5);
- opbrengsten en kosten per 100 kg geproduceerde melk (2.6).

De tabellen 2.5 en 2.6 zijn uitgedrukt in guldens. De koopkracht van de gulden is in de afgelopen 25 jaar evenwel sterk gedaald, waardoor de verschillende jaren zich moeilijk met elkaar laten vergelijken. Om aan dit bezwaar tegemoet te komen zijn de tabellen 2.7 en 2.8 samengesteld waarin de gegevens van de tabellen 2.5 en 2.6 zijn uitgedrukt in guldens met de koopkracht van 1980/81. Vervolgens zijn een aantal grafieken opgenomen waarin het bedrijf van Frans Driessen wordt vergeleken met een groep melkveestudiebedrijven waarvan het de laatste vijftien jaar deel uitmaakte. De bedrijfsomvang van deze tweemans-studiebedrijven is duidelijk van een andere orde van die van de bedrijven uit het LEI-boekhoudnet, waarin op basis van een representatieve steekproef alle Nederlandse landbouwbedrijven boven een bepaalde minimumomvang zijn vertegenwoordigd. De grafieken beperken zich tot de periode vanaf 1971/72 omdat van voorgaande jaren geen goed vergelijkingsmateriaal beschikbaar is. Figuur 2.1 toont de bedrijfsomvang van het bedrijf van Driessen, van de tweemansstudiebedrijven en van de bedrijven uit het LEI-boekhoudnet. Hieruit blijkt dat de bedrijfsomvang van de tweemansstudiebedrijven goed met die van het bedrijf van Driessen vergelijkbaar is. De bedrijfseconomische resultaten komen in beeld in de figuren 2.2 tot en met 2.5, die betrekking hebben op:

- bewerkingskosten per 100 bewerkingseenheden (figuur 2.2);
- saldo opbrengst minus bijkomende voerkosten per ha voederoppervlakte en per melkkoe (figuur 2.3);
- arbeidsopbrengst per arbeidsuur (figuur 2.4);
- netto-overschot per 100 kg geproduceerde melk (figuur 2.5).

Vanaf 1976/77 heeft Frans Driessen meegedaan aan de volgboekhouding. Dat betekent dat voor de aanvang van het boekjaar per kwartaal een planning van kosten en opbrengsten wordt gemaakt. De basis voor deze planning wordt gevormd door het saldo opbrengst minus bijkomende voerkosten per koe. In figuur 2.6 wordt de planning van dit saldo per kwartaal met de behaalde resultaten vergeleken. Omdat de tabellen en grafieken in dit overzicht een duidelijke taal spreken is van een nadere bespreking per tabel en grafiek afgezien. Een dergelijke bespreking zou ongetwijfeld een aantal superlatieven aan het adres van Frans Driessen hebben opgeleverd. Eén aspect mag er wel afzonderlijk worden uitgelicht. Driessen heeft, door zijn bereidheid om al die jaren zijn gegevens beschikbaar te stellen, een waardevolle bijdrage geleverd aan het onderzoek van het LEI.

Tabel 2.1 Bouwplan en oppervlakte cultuurgrond in hectaren

Boek-jaar	Gras-land + kunst-weide	Snij-mais	Gra-nen	Aard-appe-len	Suiker-bieten	Ove-rige gewas-sen	Nage-was-sen	Totale opper-vlakte	Opper-vlakte grasland + voeder-gewassen
1962/63	11,00	0,60	1,90	1,50			3,00	15,00	12,60
1963/64	11,18		1,65	1,40	0,85		0,65	15,08	11,40
1964/65	14,40		7,25	2,20	0,85	0,60	1,30	25,30	14,83
1965/66	15,75		7,50		0,70		3,00	23.95	16,75
1966/67	21,50		3,00?					24,50	21,50
1976/68	24,50		0,50					25,00	24,50
1968/69	24,50							24,50	24,50
1969/70	25,00							25,00	25,00
1970/71	31,50							31,50	31,50
1971/72	31,50							31,50	31,50
1972/73	28,70	13,30						42,00	42,00
1973/74	30,85	14,00						44,85	44,85
1974/75	28,40	13,31						41,71	41,71
1975/76	30,00	8,85						38,85	38,85
1976/77	30,00							30,00	30,00
1977/78	30,00							30,00	30,00
1978/79	30,00							30,00	30,00
1979/80	30,00							30,00	30,00
1980/81	30,00							30,00	30,00
1981/82	30,00							30,00	30,00
1982/83	30,00							30,00	30,00
1983/84	30,00							30,00	30,00
1984/85	30,00							30,00	30,00
1985/86	28,30	3,95						32,25	32,25
1986/87	22,35	2,25						24,60	24,60

Tabel 2.2 Opbouw van de veestapel en veedichtheid per ha voederoppervlakte

Boekjaar	Melkkoeien	Jongvee ouder dan één jaar	Kalveren	Mestvee en stieren	GVE	Mestvarkens	Per ha voederoppervlakte	
							gve (excl. uitgeschaard)	melkkoeien
1962/63	13,5	5,4	7,2	6,1	24,5	5,0	1,94	1,07
1963/64	20,2	8,0	6,2	0,7	26,7	20,0	2,34	1,77
1964/65	23,3	8,7	9,8	4,0	34,5	14,2	2,33	1,57
1965/66	27,4	12,2	13,3	0,5	37,9		2,26	1,64
1966/67	31,4	17,2	20,6	1,4	48,5		2,26	1,46
1976/68	39,4	21,0	17,8	0,6	57,0		2,33	1,61
1968/69	48,1	19,9	20,0		64,4		2,63	1,96
1969/70	54,4	23,6	19,1	0,1	72,2		2,89	2,18
1970/71	60,9	24,5	27,7		81,9		2,60	1,93
1971/72	67,4	32,7	25,0		92,5		2,78	2,14
1972/73	80,2	29,1	32,0		105,4		2,30	1,91
1973/74	91,8	35,4	39,5		122,9		2,70	2,05
1974/75	103,6	43,4	47,0		140,0		3,29	2,48
1975/76	103,4	55,5	38,8	0,4	145,1		3,73	2,66
1976/77	117,4	35,6	33,5		146,0		4,76	3,91
1977/78	119,1	37,1	22,6		145,4		4,56	3,97
1978/79	130,0	23,2	32,3		151,8		4,88	4,33
1979/80	125,8	30,1	35,9		151,9		4,80	4,19
1980/81	129,0	37,5	39,6		160,3		5,10	4,30
1981/82	124,2	44,6	39,4		159,7		5,05	4,14
1982/83	131,9	41,2	31,2	0,9	163,6		5,18	4,40
1983/84	139,1	32,5	33,9	1,0	167,1		5,30	4,64
1984/85	125,6	30,2	37,5	1,0	153,1		4,85	4,19
1985/86	115,9	36,5	25,8	1,0	143,2		4,18	3,59
1986/87	111,9	26,8	29,0	1,1	135,6		4,99	4,55

Tabel 2.3 Enkele kengetallen per ha grasland en voedergewassen en per melkkoe

Boek-jaar	Per ha grasland + voedergewassen				Kg melk per koe	Jong-vee per 10 melk-koeien	% vet	% eiwit	Gemaaide oppervlakte per gve in aren
	kg N	gve	kg melk	opbrengst minus bijk.voerkosten					
1962/63	159	1,94	4321	1022	4033	9,3	3,55		24
1963/64	286	2,34	7578	1491	4277	7,1	3,56		41
1964/65	337	2,33	7068	2002	4510	7,9	3,68		43
1965/66	292	2,26	7441	2389	4549	9,3	3,67		37
1966/67	304	2,26	6840	2414	4683	12,0	3,56		54
1976/68	299	2,33	7292	2712	4534	9,8	3,67	3,28	60
1968/69	215	2,63	9278	3513	4726	8,3	3,65	3,38	53
1969/70	395	2,89	10369	3541	4765	7,8	3,65	3,31	48
1970/71	317	2,60	9169	3395	4742	8,6	3,56	3,38	49
1971/72	252	2,78	10066	4302	4705	8,6	3,73		37
1972/73	281	2,30	8834	4237	4627	7,5	3,88		27
1973/74	284	2,70	8887	4514	4342	8,2	3,95	3,26	26
1974/75	338	3,29	11344	5781	4567	8,7	3,94	3,47	27
1975/76	328	3,73	12817	7414	4816	9,1	3,99	3,44	25
1976/77	331	4,76	20530	8299	5246	5,9	3,79	3,37	22
1977/78	504	4,56	21249	10922	5352	5,0	3,86	3,46	34
1978/79	351	4,88	23563	13055	5438	4,3	3,87	3,46	36
1979/80	395	4,80	24993	12512	5960	5,2	3,87	3,41	33
1980/81	334	5,10	24213	12663	5631	6,0	3,98	3,45	26
1981/82	285	5,05	24682	15285	5962	6,8	4,09	3,46	20
1982/83	340	5,18	25082	15350	5705	5,5	4,05	3,49	18
1983/84	346	5,30	25919	15163	5590	4,8	4,05	3,47	15
1984/85	346	4,85	23807	14153	5686	5,4	4,15	3,48	25
1985/86	296	4,18	21423	14053	5961	5,4	4,23	3,52	28
1986/87	350	4,99	28338	18129	6230	5,0	4,30	3,46	24

Tabel 2.4 Bewerkingseenheden en bewerkingskosten. Resultaten per arbeidsuur

Boekjaar	Bewerkingseenheden	Kosten per 100 bewerkingseenheden				Per arbeidsuur		
		arbeid	werktuigen	werk door derden	totaal bewerkingskosten	arbeidskosten	arbeidsopbrengst	nettooverschot
1962/63	1951	377	166	24	567	2,52	1,39	-1,13
1963/64	2309	415	170	22	607	2,82	2,19	-0,63
1964/65	3581	287	151	52	490	3,24	5,90	2,66
1965/66	3089	407	156	38	601	3,59	6,54	2,95
1966/67	3129	439	198	25	662	3,97	6,14	2,17
1976/68	3652	474	162	20	656	4,33	8,53	4,20
1968/69	3972	420	229	8	657	4,69	14,54	9,85
1969/70	4409	430	233	3	826	5,27	13,25	7,98
1970/71	4986	473	208	2	683	6,08	15,16	9,08
1971/72	5114	590	208	2	800	7,15	20,56	13,41
1972/73	6533	634	245	51	930	8,42	20,56	12,14
1973/74	8248	556	199	41	796	9,93	19,75	9,82
1974/75	9212	573	340	22	935	11,87	23,80	11,93
1975/76	8723	828	495	14	1337	14,47	27,75	13,28
1976/77	7702	877	749	36	1662	15,76	20,09	4,33
1977/78	9357	730	753	19	1502	16,81	41,26	24,45
1978/79	8600	851	866	18	1735	17,64	50,71	33,07
1979/80	8669	1105	871	9	1985	18,77	38,76	19,99
1980/81	8666	995	892	49	1936	19,82	40,76	20,94
1981/82	8308	1129	1183	13	2325	21,50	50,73	29,25
1982/83	8558	1007	980	14	2001	23,95	68,59	44,64
1983/84	9630	1577	1185	10	2772	25,05	45,41	20,36
1984/85	8243	1763	1354	8	3125	25,99	34,51	8,52
1985/86	8433	1930	1786	16	3732	27,84	27,02	-0,82
1986/87	9687	1651	1371	0	3022	27,90	35,63	7,73

Tabel 2.5 Saldo opbrengst minus bijkomende voerkosten in guldens per melkkoe

Boek-jaar	Melk-geld	Omzet + aanwas	Over-rige opbr.	Totaal opbr.	Kracht-voer	Melk-pro-dukten	Ruw-voer	Totaal bijk. voerk.	Saldo opbr.- bijk. voerk.
1962/63	929	728		1657	550	65	88	703	954
1963/64	1238	251		1489	533	14	101	648	841
1964/65	1470	539	18	2027	637	15	101	753	1274
1965/66	1468	591	38	2097	454	96	87	637	1460
1966/67	1615	730	9	2354	582	90	29	701	1653
1976/68	1587	606	23	2216	524	35	-29	530	1686
1968/69	1753	601	19	2374	591	12	-19	584	1790
1969/70	1634	630	32	2296	564	12	93	669	1627
1970/71	1711	656	51	2418	607	21	34	662	1756
1971/72	1959	701		2660	497	46	107	650	2010
1972/73	2044	829	5	2878	572	30	58	660	2218
1973/74	2053	842	1	2896	490	53	147	690	2206
1974/75	2289	761	4	3054	441	50	235	726	2328
1975/76	2636	942		3578	374	51	367	792	2786
1976/77	2879	661	12	3552	696	26	710	1432	2120
1977/78	3150	749	20	3919	590	28	575	1193	2726
1978/79	3326	705		4031	592	35	391	1018	3013
1979/80	3662	734	11	4407	844	43	536	1423	2984
1980/81	3595	693	33	4321	733	57	586	1376	2945
1981/82	4271	908	42	5221	860	65	604	1529	3692
1982/83	4286	867	16	5169	921	59	698	1678	3491
1983/84	4394	788	4	5186	1062	60	794	1916	3270
1984/85	4387	790	17	5194	860	50	904	1814	3380
1985/86	4649	897	25	5571	858	55	748	1661	3910
1986/87	4944	757	10	5711	812	37	877	1726	3985

Tabel 2.6 Opbrengsten en kosten per 100 kg melk (pachtbasis)

Boek-jaar	Melk-geld	Omzet + aan-was	Opbr. var-kens	Opbr. markt-b.gew.	Over-rige opbr.	Totaal opbr.	Arbeid	Werkt.-kosten	Werk door derden
1962/63	23,03	18,06	2,38	8,01	0,11	51,59	13,50	5,94	0,88
1963/64	28,95	5,88	7,34	6,21	0,37	48,75	11,10	4,53	0,59
1964/65	32,60	11,94	5,09	15,17	0,66	65,46	9,78	5,15	1,75
1965/66	32,27	13,00		6,98	0,84	53,09	10,09	3,87	0,94
1966/67	34,49	15,59			0,67	50,75	9,34	4,22	0,53
1976/68	35,00	13,36		0,36	1,29	50,01	9,68	3,31	0,42
1968/69	37,10	12,72			0,17	49,99	7,33	4,00	0,15
1969/70	34,30	13,22			0,97	48,49	7,31	3,96	0,05
1970/71	36,08	13,85			1,10	51,03	8,17	3,59	0,04
1971/72	41,64	14,91			0,69	57,24	9,52	3,35	0,04
1972/73	44,19	17,92			0,11	62,22	11,17	4,31	0,90
1973/74	47,29	19,39			0,02	66,70	11,52	4,12	0,85
1974/75	50,11	16,66			0,25	67,02	11,15	6,61	0,44
1975/76	54,74	19,57				74,31	14,50	8,67	0,25
1976/77	54,88	12,60			0,28	67,76	10,97	9,37	0,44
1977/78	58,85	13,99			4,55	77,39	10,72	11,05	0,27
1978/79	61,15	12,97				74,12	10,36	10,53	0,22
1979/80	61,44	12,31			0,75	74,50	12,78	10,07	0,11
1980/81	63,85	12,31			0,99	77,15	11,87	10,65	0,58
1981/82	71,64	15,23			1,09	87,96	12,66	13,27	0,15
1982/83	75,14	15,19			1,23	91,56	11,45	11,14	0,16
1983/84	78,60	14,09			3,34	96,03	17,50	13,15	0,12
1984/85	77,15	13,90			0,65	91,70	20,35	15,62	0,10
1985/86	77,99	15,05			1,75	94,79	23,56	21,80	0,19
1986/87	79,36	12,15			7,55	99,06	22,95	19,06	0,00

Tabel 2.6 (vervolg)

Totaal bewerkingskosten	Bijk. voerkosten	Voer varkens	Meststoffen	Pacht	Overige kosten	Totaal kosten	Marge	Totaal kosten	Opbr. excl. melk	Netto kosten
20,32	17,43	1,92	5,52	4,20	8,28	57,67	-6,08	57,67	28,56	29,11
16,22	15,15	4,54	5,21	3,31	6,78	51,21	-2,46	51,21	19,80	31,41
16,68	16,70	3,06	7,52	4,59	8,87	57,42	8,04	57,42	32,86	24,56
14,90	14,01		5,58	3,35	6,97	44,81	8,28	44,81	20,82	23,99
14,09	14,98		5,83	3,40	7,36	45,66	5,09	45,66	16,26	29,40
13,41	11,68		5,33	3,59	6,61	40,62	9,39	40,62	15,01	25,61
11,48	12,36		2,81	2,75	5,19	34,59	15,40	34,59	12,89	21,70
11,32	14,04		4,20	2,60	5,26	37,42	11,07	37,42	14,19	23,23
11,80	13,97		3,70	3,40	5,96	38,83	12,20	38,83	14,95	23,88
12,91	13,81		2,86	3,30	6,50	39,38	17,86	39,38	15,60	23,78
16,38	14,26		3,09	5,36	7,02	46,11	16,11	46,11	18,03	28,08
16,49	15,90		2,62	11,08	9,22	55,31	11,39	55,31	19,41	35,90
18,20	15,90		2,50	9,29	9,93	55,82	11,20	55,82	16,91	38,91
23,42	16,46		2,93	8,98	9,21	61,00	13,31	61,00	19,57	41,43
20,78	27,29		2,20	6,66	7,82	64,75	3,01	64,75	12,88	51,87
22,04	22,28		3,47	6,82	7,19	61,80	15,59	61,80	18,54	43,26
21,11	18,72		2,19	5,99	6,70	54,71	19,41	54,71	12,97	41,74
22,96	23,88		2,37	4,88	6,80	60,89	13,61	60,89	13,06	47,83
23,10	24,44		2,36	5,36	9,35	64,61	12,54	64,61	13,30	51,31
26,08	25,65		2,41	7,23	9,37	70,74	17,22	70,74	16,32	54,42
22,75	29,42		2,45	6,65	8,95	70,22	21,34	70,22	16,42	53,80
30,77	34,27		2,37	5,66	8,74	81,81	14,22	81,81	17,43	64,38
36,07	31,90		2,13	6,17	8,76	85,03	6,67	85,03	14,55	70,48
45,55	27,86		2,49	9,03	10,55	95,48	-0,69	95,48	16,80	78,68
42,01	27,70		2,18	9,27	11,54	92,70	6,36	92,70	19,70	73,00

Tabel 2.7 Saldo opbrengst minus bijkomende voerkosten per melkkoe tegen prijspeil 1980

Boekjaar	Melkgeld	Omzet + aanwas	Overige opbr.	Totaal opbr.	Krachtvoer	Melkprodukten	Ruwvoer	Totaal bijk. voerk.	Saldo opbr.-bijk. voerk.
1962/63	3204	2513		5717	1896	226	303	2425	3292
1963/64	3999	812		4811	1723	45	325	2093	2718
1964/65	4323	1583	54	5960	1874	43	297	2214	3746
1965/66	4198	1691	110	5999	1300	275	248	1823	4176
1966/67	4361	1971	25	6357	1571	244	78	1893	4464
1976/68	4063	1550	60	5673	1341	88	-73	1356	4317
1968/69	4383	1503	48	5934	1478	30	-48	1460	4474
1969/70	3809	1468	73	5350	1315	28	216	1559	3791
1970/71	3798	1458	113	5369	1347	46	77	1470	3899
1971/72	3918	1402		5320	993	91	215	1299	4021
1972/73	3778	1532	10	5320	1057	55	108	1220	4100
1973/74	3474	1425	1	4900	830	90	248	1168	3732
1974/75	3446	1146	6	4598	664	75	354	1093	3505
1975/76	3621	1295		4916	515	70	504	1089	3827
1976/77	3630	834	15	4479	878	32	895	1805	2674
1977/78	3723	885	24	4632	698	33	679	1410	3222
1978/79	3731	791		4522	664	40	438	1142	3380
1979/80	3907	783	13	4703	901	46	572	1519	3184
1980/81	3595	693	33	4321	733	57	586	1376	2945
1981/82	4049	861	40	4950	815	62	573	1450	3500
1982/83	3888	786	15	4689	835	54	633	1522	3167
1983/84	3888	697	4	4589	940	53	702	1695	2894
1984/85	3817	688	14	4519	748	43	787	1578	2941
1985/86	3956	764	21	4741	730	47	637	1414	3327
1986/87	4227	647	9	4883	694	32	750	1476	3407

Tabel 2.8 Opbrengsten en kosten per 100 kg melk (pachtbasis) tegen prijspeil 1980

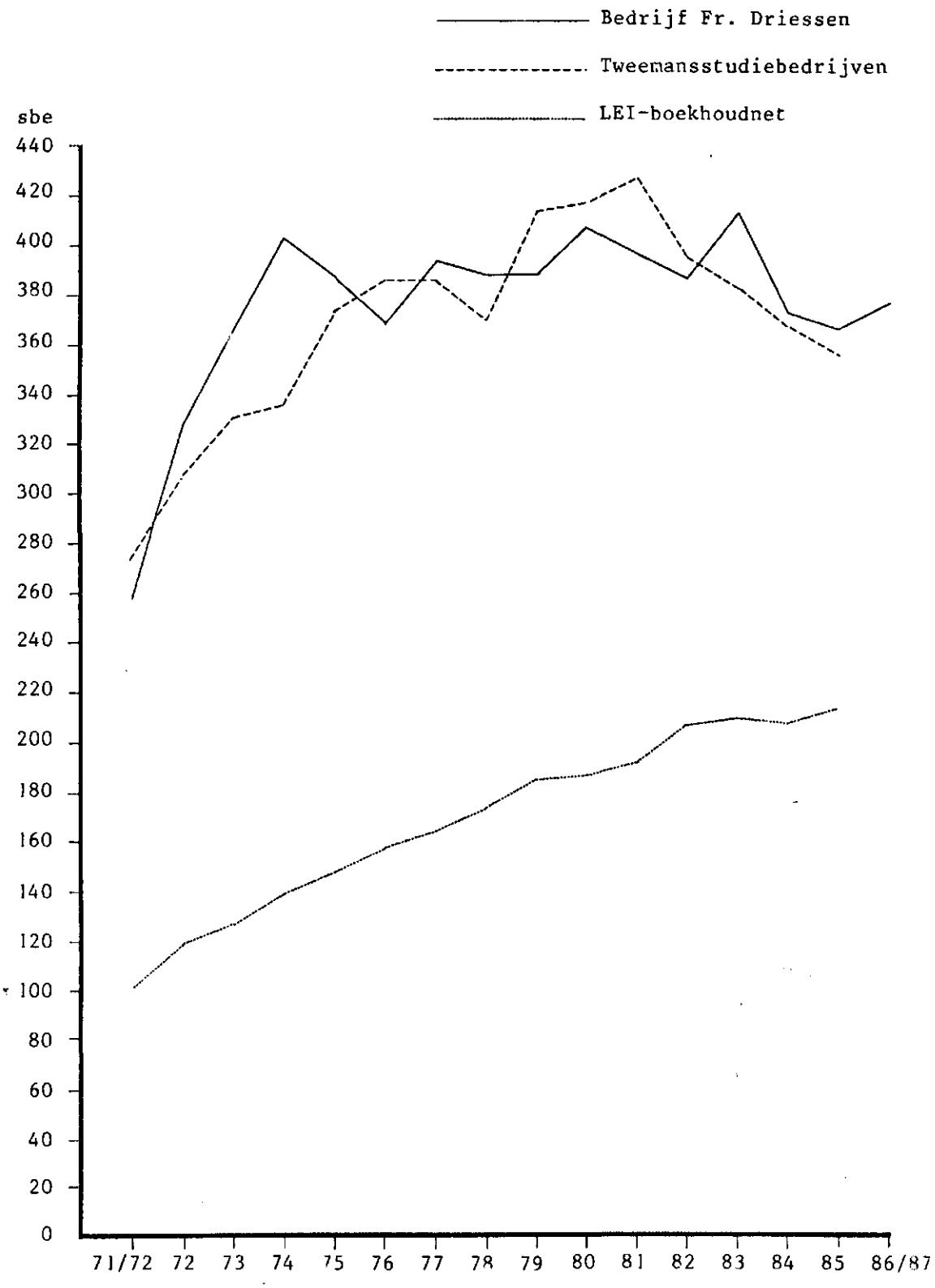
Boek-jaar	Melk-geld	Omzet + aan-was	Opbr. var-kens	Opbr. markt-b.gew.	Ove-rige opbr.	Totaal opbr.	Arbeid	Werkt.-kosten	Werk door derden
1962/63	79,46	62,31	8,22	27,64	0,35	177,98	46,58	20,49	3,04
1963/64	93,50	18,99	23,71	20,06	1,19	157,45	35,84	14,63	1,92
1964/65	95,85	35,10	14,97	44,60	1,93	192,45	28,75	15,13	5,16
1965/66	92,30	37,18		19,96	2,41	151,85	28,85	11,07	2,70
1966/67	93,11	42,10			1,82	137,03	25,22	11,39	1,43
1976/68	89,60	34,19		0,93	3,29	128,01	24,79	8,46	1,08
1968/69	92,76	31,80			0,41	124,97	18,33	9,99	0,37
1969/70	79,93	30,80			2,25	112,98	17,03	9,22	0,12
1970/71	80,10	30,74			2,44	113,28	18,14	7,98	0,08
1971/72	83,28	29,81			1,38	114,47	19,04	6,70	0,08
1972/73	81,65	33,12			0,21	114,98	20,64	7,96	1,67
1973/74	80,00	32,82			0,04	112,86	19,48	6,98	1,43
1974/75	75,46	25,09			0,37	100,92	16,79	9,95	0,66
1975/76	75,21	26,89				102,10	19,93	11,91	0,34
1976/77	69,20	15,89			0,36	85,45	13,83	11,81	0,56
1977/78	69,56	16,54			5,38	91,48	12,67	13,07	0,32
1978/79	68,62	14,55				83,17	11,62	11,82	0,25
1979/80	65,55	13,14			0,81	79,50	13,63	10,75	0,12
1980/81	63,85	12,31			0,99	77,15	11,87	10,65	0,58
1981/82	67,91	14,44			1,03	83,38	12,00	12,58	0,14
1982/83	68,15	13,78			1,11	83,04	10,38	10,11	0,14
1983/84	69,56	12,47			2,95	84,98	15,49	11,64	0,10
1984/85	67,12	12,10			0,57	79,79	17,71	13,59	0,08
1985/86	66,37	12,81			1,49	80,67	20,05	18,55	0,16
1986/87	67,85	10,39			6,46	84,70	19,62	16,30	0,0

Tabel 2.8 (vervolg)

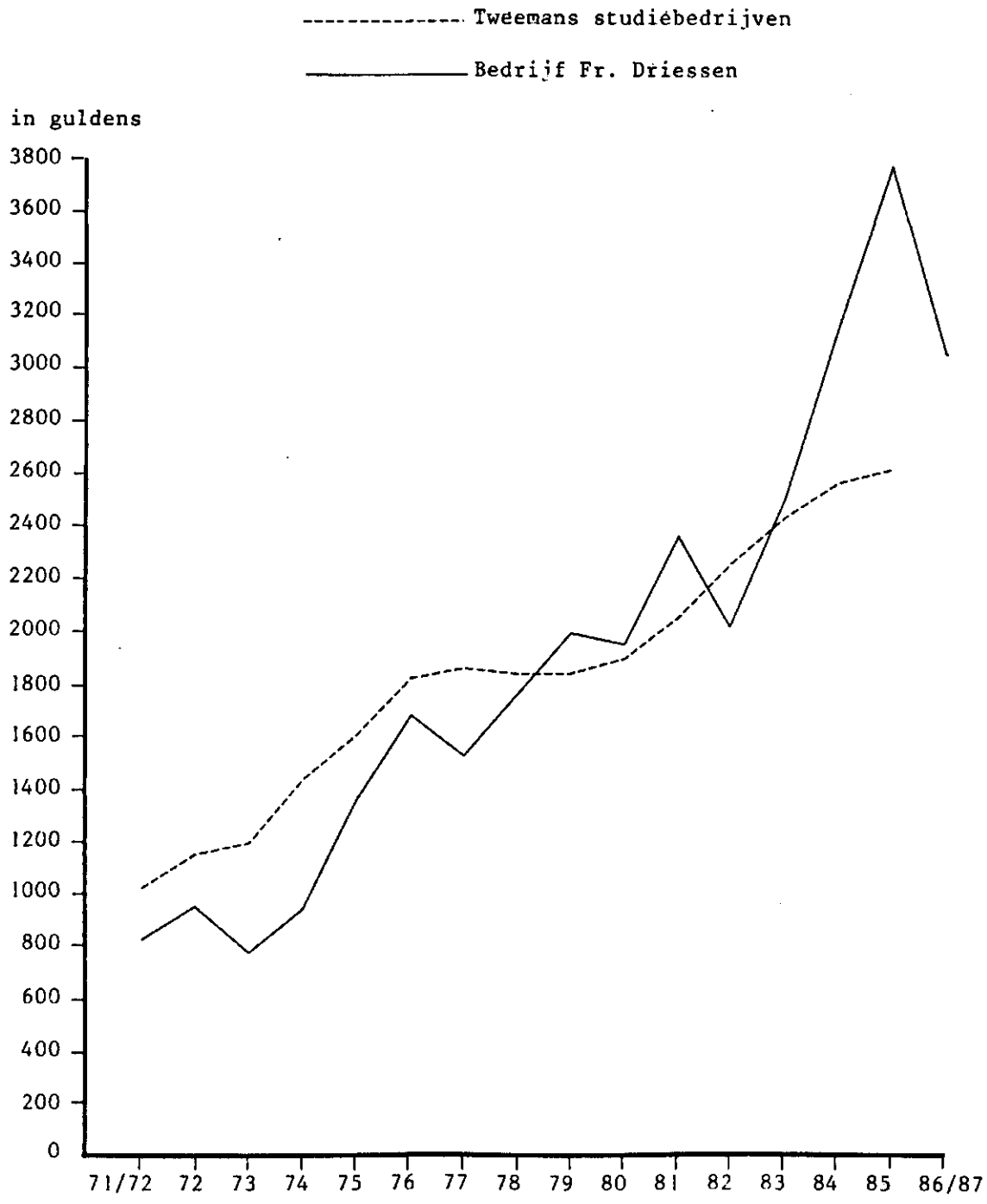
Totaal bewerkingskosten	Bijk. voerkosten	Voer varkens	Meststoffen	Pacht	Overige kosten	Totaal kosten	Marge	Totaal kosten	Opbr. excl. melk	Netto kosten
70,11	60,14	6,61	19,02	14,49	28,57	198,94	-20,96	198,94	98,52	100,42
52,39	48,94	14,66	16,82	10,69	21,90	165,40	-7,95	165,40	63,95	101,45
49,04	49,10	8,99	22,10	13,50	26,08	168,81	23,64	168,81	96,60	72,21
42,62	40,08		15,94	9,59	19,93	128,16	23,69	128,16	59,55	68,61
38,04	40,43		15,75	9,19	19,87	123,28	13,75	123,28	43,92	79,36
34,33	29,90		13,65	9,18	16,93	103,99	24,02	103,99	38,41	65,58
28,69	30,91		7,01	6,89	12,98	86,48	38,49	86,48	32,21	54,27
26,37	32,72		9,80	6,06	12,25	87,20	25,78	87,20	33,05	54,15
26,20	31,00		8,21	7,55	13,24	86,20	27,08	86,20	33,18	53,02
25,82	27,62		5,71	6,61	13,00	78,76	35,71	78,76	31,19	47,57
30,27	26,36		5,71	9,91	12,97	85,22	29,76	85,22	33,33	51,89
27,89	26,91		4,43	18,75	15,60	93,58	19,28	93,58	32,86	60,27
27,40	23,94		3,76	14,00	14,95	84,05	16,87	84,05	25,46	58,59
32,18	22,62		4,03	12,33	12,65	83,81	18,29	83,81	26,89	56,92
26,20	34,41		2,77	8,41	9,86	81,65	3,80	81,65	16,25	65,40
26,06	26,34		4,10	8,06	8,50	73,05	18,43	73,05	21,92	51,13
23,69	21,00		2,46	6,72	7,52	61,39	21,78	61,39	14,55	46,84
24,50	25,48		2,54	5,20	7,26	64,98	14,52	64,98	13,95	51,03
23,10	24,44		2,36	5,36	9,35	64,61	12,54	64,61	13,30	51,31
24,72	24,31		2,28	6,86	8,88	67,05	16,33	67,05	15,47	51,58
20,63	26,68		2,22	6,03	8,12	63,68	19,36	63,68	14,89	48,79
27,23	30,33		2,10	5,01	7,73	72,40	12,58	72,40	15,42	56,98
31,38	27,75		1,86	5,37	7,62	73,98	5,81	73,98	12,67	61,31
38,76	23,71		2,12	7,68	8,98	81,25	-0,58	81,25	14,30	66,95
35,92	23,68		1,86	7,93	9,87	79,26	5,44	79,26	16,84	62,42

Bijlagen

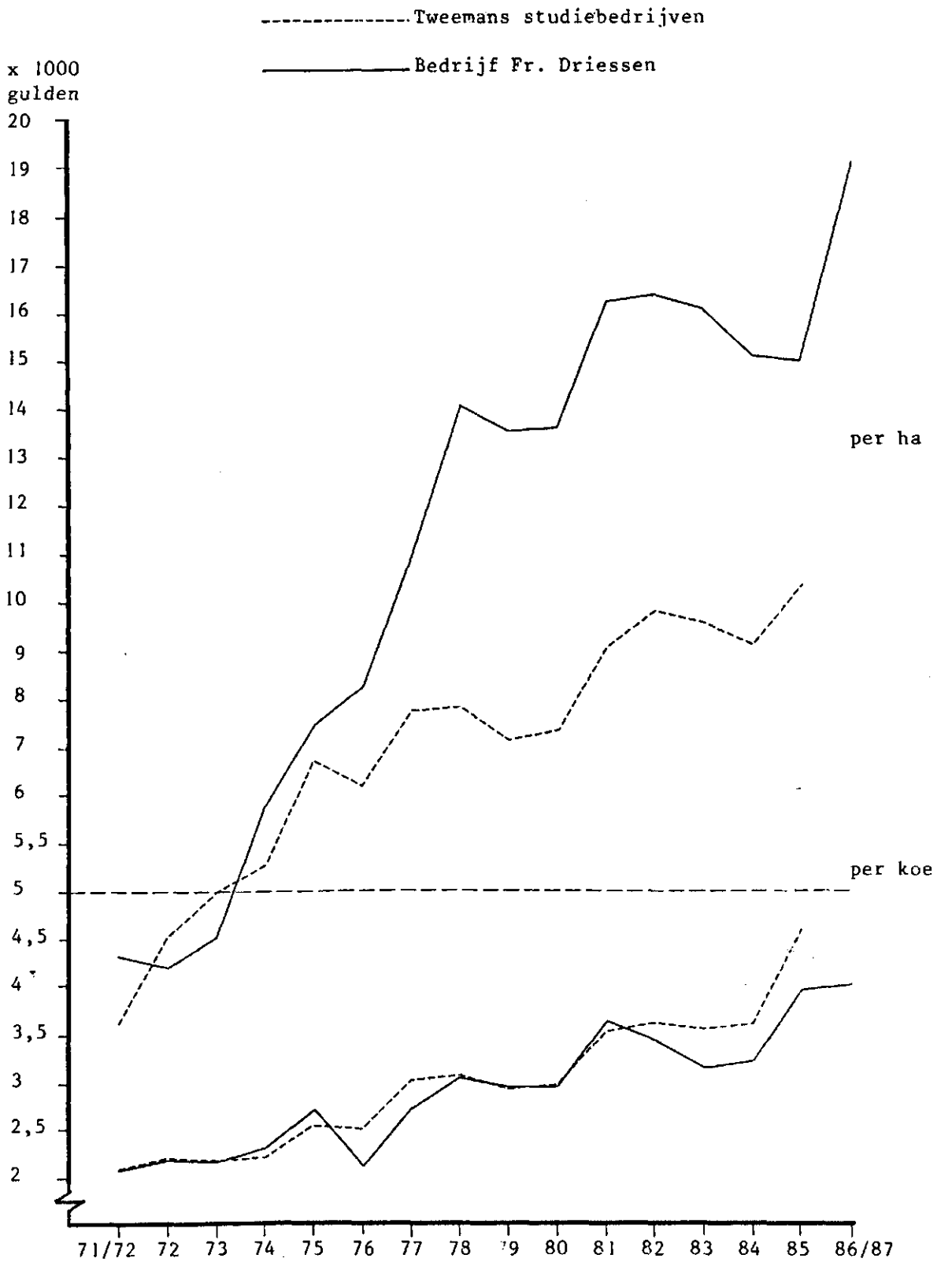
Figuur 2.1 Bedrijfsomvang in standaardbedrijfseenheden (sbe)

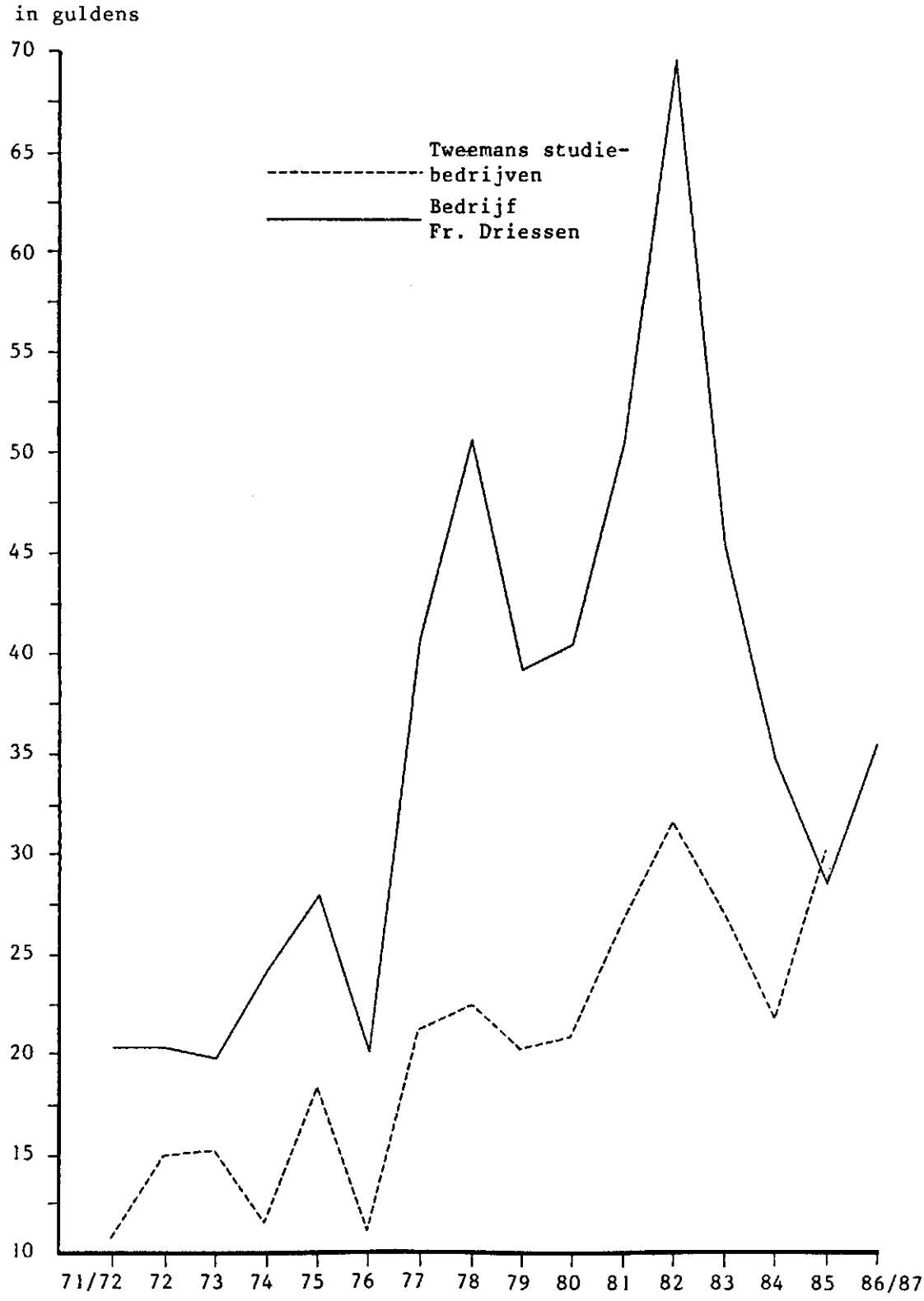
Figuur 2.2 Bewerkingskosten per 100 bewerkingseenheden

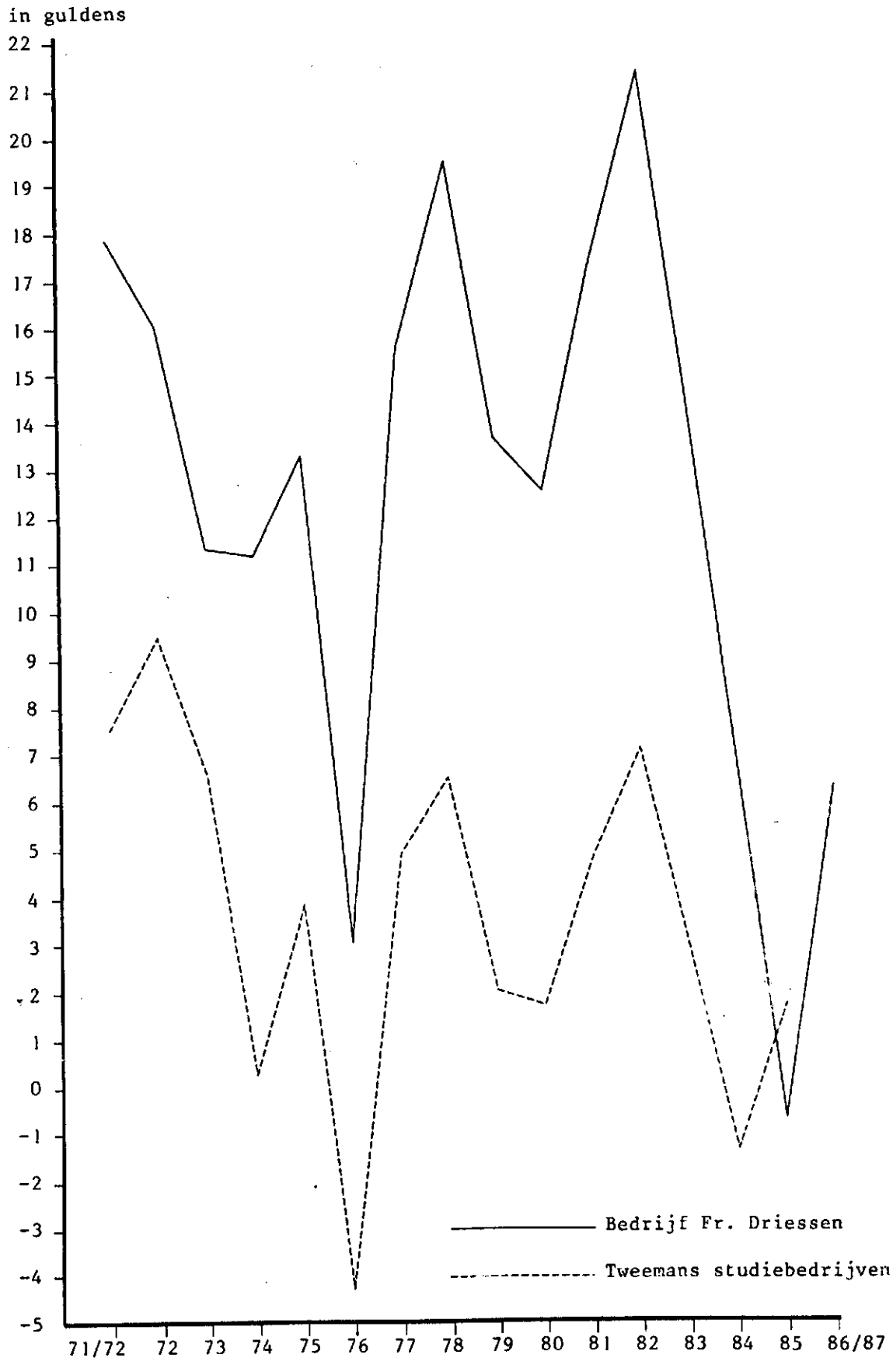
Figuur 2.3 Saldo opbrengst minus bijkomende voerkosten per ha grasland en voedergewassen en per melkkoe

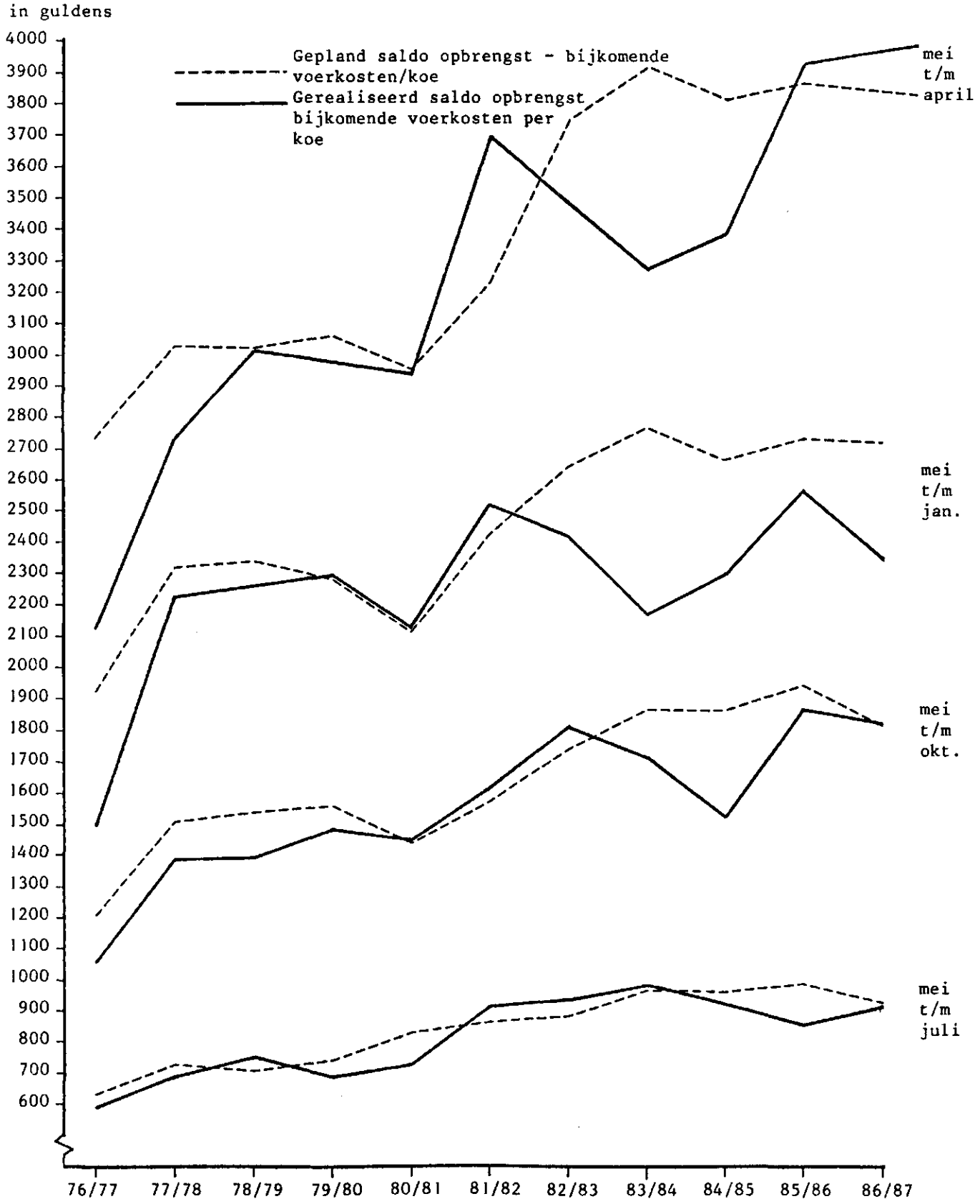
Figuur 2.4 Arbeidsopbrengst per arbeidsuur

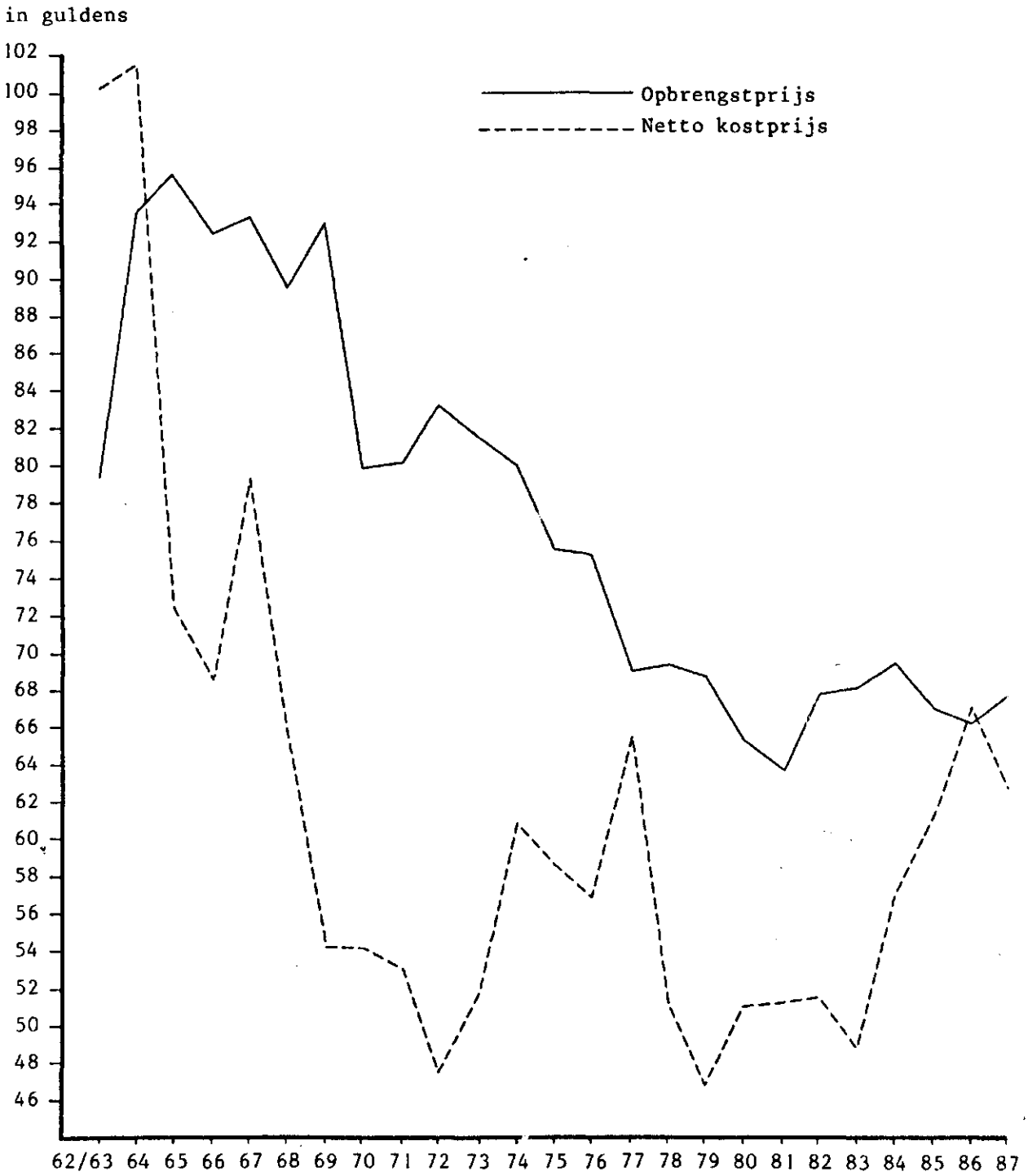
Figuur 2.5 Netto overschot in guldens per 100 kg melk

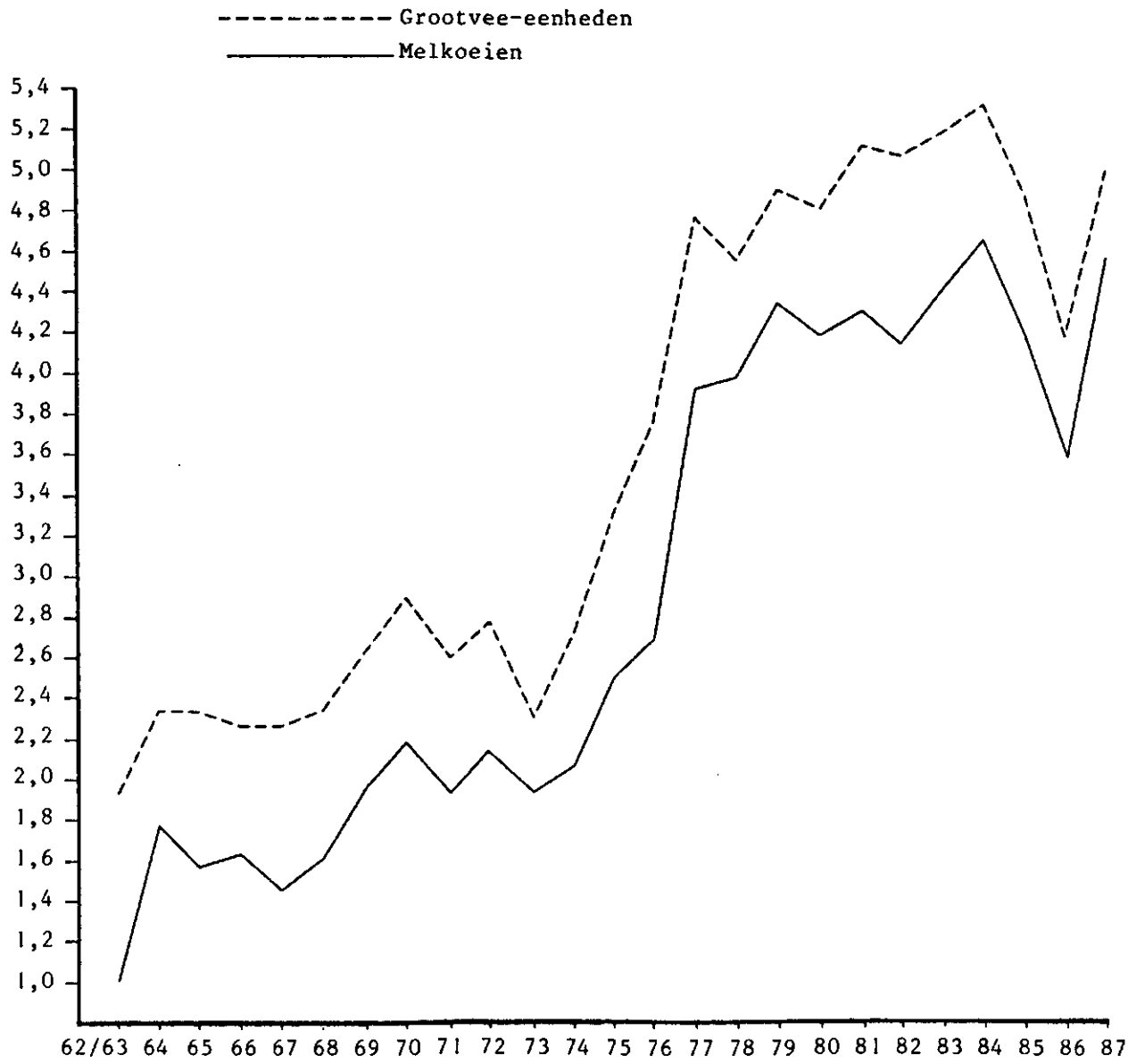
Figuur 2.6 Saldo opbrengst minus bijkomende voerkosten per koe

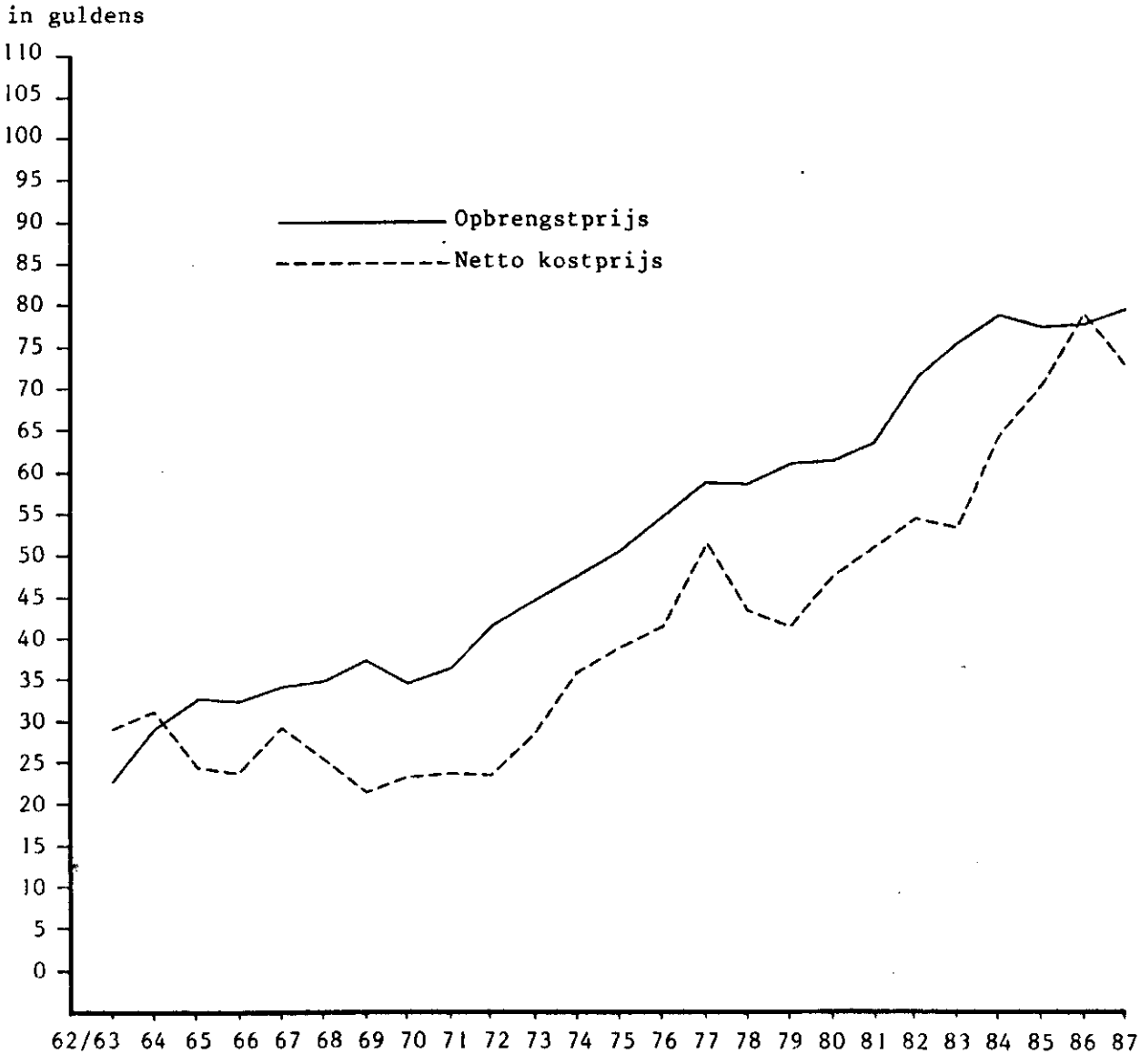
Figuur B1 Opbrengst- en kostprijs per 100 kg melk in guldens van 1980 (1980/81 = 100)

Figuur B2 Grootvee-eenheden en melkkoeien per ha voederoppervlakte

Figuur B3 Opbrengst- en netto kostprijs per 100 kg melk in guldens

Figuur B4 Melkproduktie per koe

